

Bilag I.

FOLKETINGSSSEKRETARIATET

Christiansborg, den 27. april 1964.

Notat om de grønlandske folketingsmandaters godkendelse.

Valg i Grønland af repræsentanter til folketinget har fundet sted ved 3 valg i henhold til grundloven af 1953, nemlig ved valgene 22. september 1953 (grønlandsk valgdag 25. august), 14. maj 1957 (grønlandsk valgdag 2. juli) og 15. november 1960 (grønlandsk valgdag samme dato).

Folketingets godkendelse af de grønlandske mandater fandt i 1953 sted samtidig med godkendelsen af de øvrige mandater (7. oktober 1953). Derimod fandt godkendelse af de grønlandske mandater efter valget i 1957 først sted 16. oktober 1957, medens de 175 mandater var godkendt 29. maj. (De to færøske mandater godkendtes 14. juni og 25. juni). Efter valget i 1960 godkendtes de grønlandske mandater først 12. januar 1961, medens de 175 mandater var godkendt 30. november. (De to færøske mandater godkendtes 7. december).

Denne sene godkendelse af de grønlandske mandater, der skyldes vanskelighederne med indsamling af valgmaterialiet i Grønland, er meget uheldig, da de grønlandske medlemmer ikke kan fungere som medlemmer, før deres valg er godkendt, jfr. folketingets forretningsorden, hvis § 1, stk. 7, bestemmer: „Medlemmer, hvis valg ikke er godkendt, kan ikke være medlemmer af udvalg, bortset fra det i stk. 2 nævnte foreløbige udvalg. De kan heller ikke deltage i tingets forhandlinger eller afstemninger, dog kan de ved den almindelige prøvelse af valgene deltage i forhandlingen og afgive stemme, så længe deres eget valg ikke er forkastet eller godkendelsen udsat.“

Ved fremsættelsen 5. marts 1964 af forslag til lov om ændring af lov om folketingsvalg i Grønland udtalte ministeren for Grønland følgende om de grønlandske mandaters godkendelse efter folketingsvalg:

„Jeg finder i denne forbindelse anledning til at nævne et andet af det ærede medlem (Rosing) rejst spørgsmål, der ligeledes

vedrører Grønlands kontinuerlige repræsentation i det høje folketing. Spørgsmålet drejer sig om folketingets godkendelse af de grønlandske folketingsmandater efter valg. Det ærede medlem hr. Rosing har anket over, at der undertiden går for lang tid efter et valg, før denne godkendelse foreligger. Det må indrømmes, at der kan gå op til flere måneder, førend godkendelse af de i Grønland valgte medlemmer foreligger, idet godkendelsen først foretages, når det endeligt opgjorte valgmateriale er modtaget fra alle egne i Grønland. Skulle der rådes bod herpå, måtte der i den grønlandske valglov indsættes en bestemmelse om, at landshøvdingen på grundlag af telegrafiske eller telefoniske oplysninger om stemmetallene kunne foretage en foreløbig opgørelse af valget med dertil hørende udfærdigelse af valgbreve, således at endelig opgørelse senere blev foretaget, når valgmaterialiet var blevet fremsendt til landshøvdingen fra de enkelte valgbestyrelser.

Ordningen måtte dog forudsætte, at folketinget tilsvarende foretog en foreløbig godkendelse på grundlag af det telegrafiske materiale med en senere følgende endelig godkendelse, og jeg har af denne grund ikke ment at burde udarbejde et egentligt forslag til ændring i den grønlandske valglov herom. Jeg finder imidlertid, at spørgsmålet om den kontinuerlige grønlandske repræsentation i folketinget er så betydningsfuldt, at det bør overvejes, om der ikke måtte være mulighed for på grundlag af de fra Grønland nedtelegraferede valgresultater at foretage en foreløbig godkendelse af de kandidater, der overvejende sandsynligt må anses for valgt. Jeg håber, at der kan blive lejlighed til at drøfte også dette spørgsmål i det udvalg, der måtte blive nedsat til behandling af det her fremsatte lovforslag.“

Ved første behandling af lovforslaget ga-